

Ledelsesvurdering, langtidsprognose 2022-2026

1. Innledning

I kommende femårsperiode skal UB gjennomføre strategiske ambisjoner i Strategi 2030, og i tillegg opprettholde drift og grunnleggende virksomhet på mange lokasjoner som en viktig del av studentenes læringsmiljø og i nye satsinger som f. eks. Livsvitenskapsbygget.

Over tid har UB hatt en betydelig årsverknedgang som har gjort det nødvendig med stramme prioriteringer for å opprettholde og utvikle et godt tjenestetilbud og følge opp forpliktelser og forventninger fra UiO og OUS sine fagmiljøer.

2. Vurdering av prognoser 2022-2026

Overordnede utviklingstrekk, ambisjoner, forutsetninger og vurderinger

UB har over en lengre periode hatt en nedgang i antall årsverk. Bare ABE-kuttene har i praksis vist seg å tilsvare ca. én stilling i året. Handlingsrommet er derfor svært begrenset. UB har få administrative stillinger, og har redusert årsverk innenfor økonomi, personal og IT over flere år gjennom samling av ressursene på tvers av UB. Ved innføring av nye systemer i 2021 ser vi at vi er på en nedre grense for hva som er forsvarlig. Nye systemer medfører også krav til ny kompetanse.

Størstedelen av driftsbudsjettet er bundet opp i faste stillinger. Omstillingsbehov som følge av strategiske ambisjoner og nye oppgaver er krevende å gjennomføre når handlingsrommet er så lite. For å kunne levere de tjenestene som UiO forventer fra UB, eksempelvis innen åpen forskning og digitalt læringsmiljø, er vi avhengige av å få inn ny kompetanse i faste stillinger. På kort sikt er noe av dette løst gjennom midlertidige stillinger, men dette er ikke bærekraftig og heller ikke i tråd med ambisjoner om redusert midlertidighet i sektoren. Nødvendig omstilling skjer også gjennom omorganisering, og UB har samlet funksjonene knyttet til samlinger og digitale tjenester i en sentral avdeling. På litt lengre sikt forventer vi en effektivisering, men det tar tid å etablere ny arbeidsflyt og nye samarbeidsformer, og pandemien har ytterligere forsterket dette.

Tilpasning til de gjeldende økonomiske rammer må også skje gjennom prioritering av aktivitet. UB er brukerstyrt gjennom Bibliotekstyret, har dialog med brukerne gjennom dialog med fakultetene og andre, og har en strategi som er godt forankret i fakultetenes og andre enheters behov for tjenester og samlinger.

Som et minimum av handlingsrom for å opprettholde nødvendig tjenestenivå legger vi opp til en langtidsprognose som innebærer et akkumulert merforbruk på rundt 6 millioner kroner i 2026. Vi mener dette er nødvendig for at UB kan opprettholde nødvendig drift, være en relevant og effektiv støtte og partner i forskningsprosesser, ivareta vårt ansvar innen åpen forskning inkl. en strategisk forvaltning av mediebudsjettet og tilby et godt fysisk og digitalt læringsmiljø. UBs særlige bidrag som eksempelvis bærekraft, tverrfaglighet, akademisk skriving, kildekritikk og samlingene er viktige for UiO og må opprettholdes og videreutvikles. UB har også ansvaret for bibliotek tjenestene for Oslo universitetssykehus (siden virksomhetsoverdragelsen i 2014).

I langtidsprognosen ligger en fortsatt forventet årsverknedgang, selv med et akkumulert merforbruk på 6 mill. i 2026.

UB planlegger et prosjekt for en strategisk kompetanse- og rekrutteringsplan i 2022. Dette både for å kartlegge hvilke fremtidige kompetansebehov UB vil ha i det digitale og hybride kunnskapssamfunnet, og for å utnytte og mobilisere den eksisterende kompetansen bedre. Dette ser vi på som et nødvendig tiltak for å kunne gjennomføre nødvendig omstilling.

En mulighet for å dekke inn et merforbruk kan være portefølje- og satsingsmidler. Dette forutsetter igjen at UB har riktig kompetanse til å delta i denne type prosjekter.

Andre forutsetninger og vurderinger

De siste årene har UB hatt noe høyere turnover enn det har vært budsjettet med. I langtidsprognosen har vi derfor økt turnover fra 21 til 27 mnd. i året. De kommende årene har vi få avganger for aldersgrensen på 70 år.

Regnskapstallene for 2021 viser en fortsatt tydelig koronaeffekt. Sykefraværet har vært høyere enn normalt, det samme gjelder fravær i forbindelse med foreldrepermisjoner. Kostnader til driftsmidler knyttet til kompetanseutvikling (konferansereiser ol.) har også i 2021 vært lavere enn budsjettet på grunn av pandemirelaterte reiserestriksjoner. I langtidsprognosen har vi kalkulert med at denne effekten vil fortsette over tid. Vi har derfor økt andelen offentlige refusjoner noe, og foretatt en forsiktig reduksjon i den årlige potten for kompetanseutvikling i form av konferansereiser mv., noe som også er i tråd med UiOs mål for klima, miljø og bærekraft.

Mediebudsjettet

UBs strategiske forvaltning av mediebudsjettet skal gi forskere og studenter på et forskningsintensivt breddeuniversitet tilgang til et stort spekter av kunnskapskilder og tjenester. Særlige usikkerhetsfaktorer som vil påvirke mediebudsjettet i 5-årsperioden:

Overgangsavtalene (Publiser- og les-avtaler /PAR-avtaler) hvor det betales for åpen publisering og ikke for leserettigheter (abonnement) har vist seg å være kostnadsdrivende, spesielt ved etablering, og på grunn av merkostnader ved publisering ut over kvotene i en del av avtalene. Det er forventet at etterspørselen og forventningen fra forskerne om tilgjengelig finansiering av åpen publisering vil øke når effekten av Plan S slår inn for fullt fra 2022 og fremover.

UB er innstilt på å prioritere slik at en vesentlig del av publiseringskostnadene dekkes gjennom en dreining av mediebudsjettet fra lesing til publisering i årene som kommer.

Det er samtidig usikkert hvor stor andel av mediebudsjettet knyttet til tidsskrifter som kan ta denne dreiningen. Et for stort press på mediebudsjettet kan føre til manglende tilgang til relevant litteratur og andre kunnskapsressurser fordi dette nedprioriteres til fordel for åpen publisering med kostnadsdekning gjennom avtaler UB inngår på vegne av UiO (og OUS).

Produkt/tjenesteområdet som dekkes av mediebudsjettet er fortsatt preget av relativt høy prisvekst og utgiverens sterke markedsposisjon i forhold til priser/betingelser og innhold i pakker. Kostnader knyttet til publisering utover overgangsavtalene har allerede påvirket strategiske satsningsområder for mediebudsjettet (dreiningen mot større grad av brukerstyrt innkjøp) gjennom reduksjon i midler avsatt til EBA-avtaler i 2021.

En videreføring av kompensasjonen på 2 mill. kroner til tidsskriftavtalene som inkluderer publisering (overgangsavtalene) samt kompensasjon på 1 mill. kroner for særskilt høy prisvekst vil være viktig for mediebudsjettets utvikling og for overgangen til åpen publisering.

Valutakompensasjonsordningen er som tidligere svært viktig for opprettholdelse av tjenestetilbudet.

Dato: 26. januar, 2022

Randi Halveg Iversby
Fungerende bibliotekdirektør

Mari C. R. Otnes
Fungerende assisterende
bibliotekdirektør